

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
20 december 2005

Ons kenmerk
BVE/Stelsel/2005/56218

Onderwerp	Bijlage(n)
Beleidsreactie op Examenverslag MBO 2004-2005	Examenverslag MBO 2004-2005 Samenvatting Examenverslag MBO 2004-2005

Hierbij ontvangt u mijn beleidsreactie op het Examenverslag MBO 2004–2005 van het KwaliteitsCentrum Examinering (KCE). Dit Examenverslag, met een separate samenvatting, vindt u als bijlage bij deze beleidsreactie.
Met deze beleidsreactie doe ik de betreffende toezegging tijdens het Algemeen Overleg over KCE d.d. 29 juni 2005 gestand.

Tevens zal ik zo spoedig mogelijk in januari 2006 een separate beleidsreactie naar de Tweede Kamer sturen, waarmee ik de overige toezeggingen tijdens het bovengenoemde Algemeen Overleg over KCE gestand doe. Dat betreft de beleidsreactie op respectievelijk het inspectierapport over het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering van KCE 2004-2005, de bestuurlijke reactie van KCE hierop, het plan van KCE over de nieuwe aanpak, de brief van het KCE over de tevredenheid van instellingen en het bedrijfsleven over KCE. Daarin ga ik in op de kwaliteit van het functioneren van KCE. In de voorliggende beleidsreactie ga ik in op de kwaliteit van de examens van instellingen.

Deze beleidsreactie is net als het Examenverslag 2004-2005 opgebouwd uit twee delen:

- Deel 1 geeft eerst beknopt de bevindingen van KCE weer ten aanzien van kwaliteit van de examens in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) in het studiejaar 2004-2005, zoals vermeld in het Examenverslag.
Dit wordt gevolgd door mijn beleidsreactie hierop.
- Deel 2 geeft beknopt de uitkomsten van het onderzoek weer naar de betrokkenheid van het beroepenveld bij de examens mbo, zoals vermeld in het Examenverslag.
Vervolgens volgt mijn beleidsreactie hierop.

Dit is het eerste Examenverslag van KCE en bevat de resultaten van de instellingen op het vlak van de examenkwaliteit tijdens het eerste jaar onder de nieuwe examensystematiek mbo. De beleidsreactie begint daarom met een korte aanduiding van de nieuwe examensystematiek.

Nieuwe examensystematiek mbo

Per 1 augustus 2004 is de nieuwe examensystematiek mbo in werking getreden.

- Onderwijsinstellingen zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichtingen en uitvoering van de examens van de beroepsopleidingen die de instelling aanbiedt. Hierbij moeten instellingen ervoor zorgen dat de examens van beroepsopleidingen aan de landelijk vastgestelde kwaliteitsstandaarden voldoen.

De bewijsvoering hiervan ligt primair bij de onderscheiden instellingen: elke instelling moet jaarlijks publieke verantwoording afleggen over de kwaliteit van de examens.

- KCE voert hierop jaarlijks externe controle uit en sluit elk onderzoek af met een verklaring.
 - KCE reikt een goedkeurende verklaring aan de instelling uit als het examen van een opleiding in voldoende mate aan de standaarden voldoet.
 - Een voorwaardelijke verklaring wordt uitgereikt als het examen van een opleiding niet in voldoende mate aan de standaarden voldoet, maar KCE verwacht dat dit binnen een jaar wel het geval zal zijn.
 - En een afkeurende verklaring wordt uitgereikt als het examen van een opleiding niet in voldoende mate aan de standaarden voldoet en KCE verwacht dat dit binnen een jaar niet voldoende veranderd zal zijn.

In dit eerste jaar sinds de invoering van de nieuwe examensystematiek geldt als - tijdelijke - cesuur voor een goedkeurende verklaring dat aan 70% van de indicatoren voor elk domein voldaan is. (Een domein is een groep van verwante standaarden; voor een goedkeurende verklaring hoeft een examen dus in het studiejaar 2004-2005 nog niet aan alle standaarden te voldoen.)

- In geval van onvoldoende examenkwaliteit kan de instelling het recht op examinering voor de betreffende opleiding ontnomen worden door de Minister. Voordat een sanctie wordt opgelegd, wordt eerst een officiële waarschuwing gegeven aan de instelling en wordt de instelling in de gelegenheid gesteld om tijdens een verbetertermijn de examenkwaliteit op orde te brengen. In het geval het recht op examinering is ontnomen, moet de instelling de examinering van die opleiding volledig uitbesteden bij een andere instelling die over dat recht beschikt.
- Instellingen kunnen de examinering van een opleiding ook volledig uitbesteden bij een andere onderwijs- of exameninstelling. Het staat instellingen ook vrij om examentoetsen en -diensten in te kopen bij leveranciers.

Het Examenverslag 2004-2005 geeft een beeld van de examenkwaliteit afgemeten aan de standaarden per domein. De uitkomsten van de examenkwaliteit in dit Examenverslag zijn daarom niet goed te vergelijken met de uitkomsten van de examenkwaliteit onder de vorige examensystematiek mbo. Toen was er namelijk bij de externe legitimering (= externe controle) door exameninstellingen geen sprake van eenduidige standaarden voor de examenkwaliteit. Wel heeft KCE een vergelijking laten uitvoeren naar de ontwikkeling van de examenkwaliteit bij opleidingen van instellingen die ook al tijdens het overgangsjaar 2003-2004 op vrijwillige basis examens ter controle aan KCE zijn aangeboden.

Deel 1 Kwaliteit van de examens in het studiejaar 2004-2005

a. Weergave van de conclusies en bevindingen van KCE

KCE heeft tijdens het studiejaar 2004-2005 bij de onderwijs- en exameninstellingen de examens van ongeveer 60% van het totale aantal mbo-opleidingen onderzocht. Op basis van de resultaten van deze onderzoeken concludeert KCE: de kwaliteit van examens is bij het merendeel van de opleidingen voldoende en van het resterende deel zal dat - gelet op de geconstateerde verbeterpunten - bij de meerderheid naar verwachting van KCE binnen een jaar voldoende kunnen zijn.

In totaal heeft KCE de examens van 4.450 opleidingen onderzocht. De examens van 2.301 opleidingen (52%) zijn goedgekeurd en de examens van 2.074 opleidingen (46%) hebben een voorwaardelijke verklaring gekregen. De examens van 75 opleidingen (2%) hebben een afkeurende verklaring gekregen.

Een vergelijking van de resultaten van dit jaar met die van vorig jaar geeft aan, dat er sprake is van een verbetering in de kwaliteit van de examens in het mbo.

KCE neemt ook waar dat de instellingen veel inspanningen plegen om de kwaliteit van hun examens te verbeteren en dat de kwaliteitszorg rondom examinering duidelijk op de agenda staat.

Op basis van genoemde resultaten verwacht KCE dat de kwaliteit van de examinering in de komende jaren verder zal toenemen.

KCE heeft de bevindingen ook gespecificeerd per domein waarin de kwaliteitsstandaarden zijn onderverdeeld. Van de examens van de door KCE onderzochte opleidingen voldoet het volgende percentage aan de norm:

- bij domein 1: het managen van het examen: 98%
- bij domein 2: samenwerking, inkoop en uitbesteding: 91%
- bij domein 3: examenproces: 68%
- bij domein 4: examenproducten: 37%
- bij domein 5: verantwoording: 95%

Dat examens op de standaarden van domein 4 Examenproducten in vergelijking met de standaarden van de andere domeinen minder positief scoren, hangt volgens KCE mogelijk samen met een tweetal oorzaken. Op dit moment kiezen de meeste instellingen er eerder voor te investeren in het invoeren van competentiegerichte opleiden en examineren, dan in het verbeteren van bestaande examens. Daarnaast speelt in de resultaten een zeker naijleffect een rol, omdat KCE alleen afgenomen examentoetsen heeft beoordeeld (en dus niet verbeterde, maar nog niet afgenomen examentoetsen).

Wat de kwaliteit van de examens van de nieuwe competentiegerichte (proeftuin-)opleidingen betreft, kon KCE wel een beoordeling op onderdelen, maar nog geen eindoordeel en geen verklaring geven in het studiejaar 2004-2005. Deze proeftuinopleidingen zijn per 1 oktober 2004 van start zijn gegaan. KCE constateert dat betrokkenen met groot enthousiasme competentiegericht onderwijs vormgeven, maar dat instellingen bij de meeste opleidingen nog niet zijn toekomen aan het ontwikkelen van de bijbehorende examinering. KCE stelt dat ervaringen met geïntegreerde ontwikkeltrajecten van proeftuinen aangeven dat het gelijktijdig ontwikkelen van onderwijs en examinering een betere onderlinge afstemming van beide tot resultaat heeft.

Tot de instellingen die examens uitvoeren behoren naast onderwijsinstellingen ook exameninstellingen. Laatstgenoemde kunnen in geval van uitbesteding door een onderwijsinstelling examens uitvoeren. De in 2004-2005 onderzochte exameninstellingen laten een relatief beter beeld zien: uit grafiek 1 van het Examenverslag blijkt dat 89% een goedkeurende verklaring en 11% een voorwaardelijke verklaring van KCE heeft gekregen.

Door KCE benoemde aandachtspunten

Naar aanleiding van de bevindingen uit de onderzoeken bij de instellingen formuleert KCE de volgende aandachtspunten met het oog op de beoogde verdere verbetering van de kwaliteit van examens:

1. Een eerste aandachtspunt betreft het verbeteren van de toetskwaliteit van *examenproducten*, met name de dekkingsgraad, de moeilijkheidsgraad, de beoordelingsmodellen en de cesuur, ofwel het punt waarop een deelnemer een (on)voldoende behaalt voor een examen.
2. Een tweede aandachtspunt is het implementeren en verbeteren van het *kwaliteitszorgsysteem* met betrekking tot de examens.
KCE verwacht dat dit punt een sterke verbetering zal doormaken, naarmate instellingen hun kwaliteitscycli vaker doorlopen en meer ervaring opdoen met het borgen van kwaliteit.
3. Een derde aandachtspunt is de *verantwoording* van hun examinering door instellingen. Voor een gedegen verantwoording is het van belang dat instellingen een deugdelijke, gestructureerde zelfevaluatie ten aanzien van de examens uitvoeren, waarbij ook deelnemers en het beroepenveld worden betrokken.
4. Voor wat betreft de *nieuwe competentiegerichte opleidingen* formuleert KCE ook een specifiek aandachtspunt: de kwaliteit van examens verdient meer aandacht van de instellingen bij het verder ontwikkelen van nieuwe, competentiegerichte opleidingen.

b. Beleidsreactie

Ik constateer dat er sinds de inwerkingtreding van de nieuwe examensystematiek sprake is van verhoogde inspanningen door instellingen. Die inspanningen werpen voor de verbetering van de examens hun vruchten af en zullen dat naar verwachting ook doen in het eerstvolgende studiejaar 2005/2006. KCE is er terecht trots op dat nu voor het eerst een beeld van de examenkwaliteit in het mbo kan worden gegeven aan de hand van de landelijke standaarden. De brede set standaarden, die met de inwerkingtreding van de nieuwe examensystematiek mbo van kracht is geworden, levert in

vergelijking met de voorgaande examensystematiek zowel een eenduidige aanduiding van de kwaliteitsvereisten als een forse opgave voor de instellingen om hier in volle omvang aan te voldoen. Ik constateer dat de examens van een meerderheid (52%) van de opleidingen een goedkeurende verklaring heeft gekregen en een relatief klein deel (2%) een afkeurende verklaring tijdens dit eerste jaar sinds de inwerkingtreding van de nieuwe examensystematiek. Dat geldt ook voor de constatering dat er sprake is van een opgaande lijn in de kwaliteit van examens.

Overigens geldt bij het door KCE geleverde beeld van de uitgereikte goedkeurende verklaringen de kanttekening dat KCE soms nog niet alle (domeinen van) standaarden heeft beoordeeld. Zo heeft KCE bijvoorbeeld de kwaliteit van examenproducten/-toetsen soms niet beoordeeld als er nog geen - al afgenomen - examentoetsen beschikbaar waren. En KCE heeft bij alle onderzochte examens de beoordeling op de standaarden van domein 5 Verantwoording niet meegewogen bij de beslissing ten aanzien van het uitreiken van een goedkeurende verklaring. En de zekerheid van de wel geleverde uitspraak over de kwaliteit van examenproducten is beperkter in de gevallen waarin KCE niet de examentoetsen van alle geplande deelkwalificaties, die KCE getrokken heeft voor de steekproef bij een opleiding, ook daadwerkelijk heeft beoordeeld.

Examens met een afkeurende of voorwaardelijke verklaring

Instellingen die afkeurende of voorwaardelijke verklaringen 2004/2005 van KCE hebben gekregen, zijn nu aan zet om de examenkwaliteit te verbeteren. Deze instellingen stuur ik een waarschuwingsbrief, zodat ik eventueel de sanctie (ontnemen van het recht op examinering van de betreffende opleiding) kan opleggen met ingang van het studiejaar 2006/2007 als uit het onderzoek van KCE betreffende de examens 2005/2006 blijkt dat de examenkwaliteit nog steeds onvoldoende is na de in de brief aangegeven verbetertermijn.

Oproep aan instellingen voor extra inzet op de door KCE gesignaleerde aandachtspunten

Ad 1. Verbeteren van examenproducten

De kern van de examenpraktijk blijkt het zwakste punt te zijn, te weten de kwaliteit van de examenopgaven. Wat de door KCE genoemde mogelijke twee oorzaken betreft, wil ik het volgende opmerken.

- De keus van instellingen om veel inzet te plegen voor de ontwikkeling van de nieuwe competentiegerichte opleidingen, is te waarderen. Met de omslag naar competenties, die vorm krijgt bij het herontwerp kwalificatiestructuur/mbo, wordt de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt verbeterd. Maar dat neemt niet weg dat ook de examens van de bestaande, eindtermengerichte opleidingen aan vastgestelde basale kwaliteitseisen moeten voldoen. Diploma's moeten immers betrouwbaar zijn.
Als instellingen de kwaliteitszorg verbeteren, zal ook dit een positief effect hebben op de verbetering van de kwaliteit van examentoetsen.
Als een instelling niet in staat is om zelf tijdig voor goede examentoetsen te zorgen, dan staat de mogelijkheid open om samen te werken met instellingen, of goede examentoetsen in te kopen bij leveranciers. De instelling kan desgewenst ook de gehele examinering uitbesteden.
- KCE heeft het eerder genoemde uitgangspunt aangepast en voert nu ook een ex-ante controle uit, te weten op verbeterde, maar nog niet afgenomen examentoetsen.

Ad 2. Verbeteren van examenprocessen en de kwaliteitszorg

Instellingen zijn veelal nog bezig hun examenprocessen te implementeren. Het is zaak dat instellingen tijdig de vereiste kwaliteit leveren. Dit vraagt een adequate aansturing door het management en de daarvoor benodigde managementinformatie. KCE merkt terecht op dat naarmate instellingen vaker hun kwaliteitscycli doorlopen en meer ervaring opdoen met het borgen van de kwaliteit, dit een positieve uitwerking zal hebben op de verbetering van de examenprocessen.

Ik constateer dat de kwaliteitszorg duidelijk op de agenda staat. Met een goed functionerend kwaliteitszorgstelsel aanzien van de examens kan de instelling zelf tijdig tekortkomingen vaststellen en waar nodig tijdig verbeteracties in gang zetten. Het waarborgt ook dat de instelling het benodigde bewijs in hoeverre de examens aan de standaarden voldoen, beschikbaar heeft. Met de benodigde informatie kan het management zorgdragen voor een adequate aansturing van de vereiste verbetering van de examenkwaliteit.

De Bve Raad en de AOC Raad hebben in hun visiedocument "Visie op examinering" gepleit voor een goede aansluiting tussen interne kwaliteitszorg en de externe kwaliteitsborging door KCE. KCE zal bij de nieuwe aanpak nadrukkelijker de uitkomsten van de zelfevaluatie van de instellingen als aangrijpingpunt hanteren voor de uitvoering van het – proportioneel – toezicht door KCE op de examenkwaliteit. Ondertussen dienen instellingen ervoor te zorgen dat de zelfevaluatie een functioneel onderdeel vormt van het door de instelling gehanteerde stelsel van kwaliteitszorg en dat de hele kwaliteitszorgcyclus wordt doorlopen. De hantering van het proportionaliteitsbeginsel bij de uitvoering van het toezicht door KCE levert een extra impuls aan instelling om de examenkwaliteit (en de kwaliteitszorg hierop en de verantwoording hierover) op orde te brengen, omdat minder intensief toezicht door KCE voor de instelling minder kosten en minder beheerslast oplevert.

Ad. 3 Verbeteren van de verantwoording

De bewijsvoering in hoeverre aan de landelijk vastgestelde standaarden voor de examenkwaliteit wordt voldaan bij de examens ligt primair bij de instelling. Instellingen moeten zich jaarlijks over de examenkwaliteit verantwoorden aan alle belanghebbenden en aan KCE. Voor een adequate uitvoering van de externe controle door KCE is het van belang dat de instelling tijdig de benodigde informatie (waaronder ook de te controleren examenproducten) aan KCE verstrekt.

Ad 4. Competentiegerichte examens

De nieuwe competentiegerichte opleidingen verkeren nog in een ontwikkelingsstadium. KCE merkt terecht op dat niettemin voorkomen moet worden dat examinering een sluitstuk van het competentiegerichte onderwijs wordt. Ik zal het gemeenschappelijk procesmanagement herontwerp kwalificatiestructuur/mbo vragen om bij de instellingen aan te dringen op meer aandacht voor het integraal, gelijktijdig ontwikkelen van onderwijs en examinering bij de experimentele opleidingen en hierbij gerichte ondersteuning te verlenen.

Het is verheugend dat ook vanuit de Bve Raad ondersteunende activiteiten worden ontplooid.

Het is eveneens een goede zaak dat er door instellingen enthousiast en serieus wordt gewerkt aan het betrekken van het beroepenveld bij de examinering. Want met de komst van competentiegericht examineren (bijvoorbeeld in de vorm van proeven van bekwaamheid) neemt het belang van de betrokkenheid van het beroepenveld toe.

In aanvulling op de reguliere middelen die de instellingen benutten voor het verzorgen van de examens stel ik voor de verbetering van de examenkwaliteit jaarlijks ook extra middelen beschikbaar aan de instellingen als onderdeel van de rijksbijdrage. In het studiejaar 2004-2005 was dat een bedrag van in totaal € 6,5 miljoen. Voor de realisatie van de bovengenoemde aandachtspunten kunnen instellingen deze middelen aanwenden.

Instellingen kunnen bij de verbeterinspanningen ook gebruik maken van ondersteuning door ondersteuningsinstellingen en voor competentiegerichte examens bovendien van het procesmanagement.

Uitkomsten van de AOC

Uit het overzicht in grafiek nr. 1 blijkt dat de Agrarische Onderwijscentra (AOC) relatief slecht scoren. De opleidingen op het gebied van Landbouw en Natuurlijke Omgeving vertegenwoordigen 8% van het totaal aantal in 2004/2005 onderzochte opleidingen. Van deze opleidingen heeft 64% een voorwaardelijke verklaring ontvangen, en 10% een afkeurende.

In aanvulling op de middelen voor verbetering van de examenkwaliteit die het ministerie van LNV, conform het OCW-beleid, heeft toegevoegd aan de rijksbijdrage van de instellingen is, op verzoek van de AOC-Raad, eenmalig een bedrag van € 300.000,- beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van de verbetering van de examenkwaliteit. Het is daarbij goed om te constateren dat er bij de AOC reeds sprake is van verhoogde inspanning om de kwaliteit van de examens te verbeteren. Deze inspanning zal gericht worden ondersteund, zowel richting de verbetertrajecten van de afzonderlijke instellingen als van gezamenlijke acties. De aanvullende middelen worden beschikbaar gesteld aan de AOC-Raad, die het ondersteuningspakket zal coördineren. De AOC-Raad heeft hiervoor een actieplan verbetering examinering opgesteld. Onderdeel van dit actieplan is ook de analyse van de oorzaken van het afwijkend beeld bij de AOC.

Doel van de verhoogde inspanning van de instellingen en de bovengenoemde gerichte ondersteuning is een aanmerkelijk hoger percentage goedkeurende verklaringen in het schooljaar 2005/2006, maar ook een blijvende uitstraling naar de examens in 2006/2007 en verder.

Deel 2 Betrokkenheid van het beroepenveld bij de examinering

a. Weergave van de conclusies en bevindingen van het onderzoek

Ieder jaar wordt door KCE een thema behandeld dat samenhangt met examinering. Dit jaar is het thema de betrokkenheid van het beroepenveld bij de examinering. Het onderzoek van Profiel is uitgevoerd bij 417 bedrijven uit verschillende branches en bij 24 vertegenwoordigers van brancheorganisaties.

Het bedrijfsleven is gematigd tevreden over mbo-examens. Gemiddeld geven bedrijven een 6,4. Brancheorganisaties zijn iets meer tevreden. Zowel bedrijven als branches geven daarbij aan dat de kwaliteit van de examens de afgelopen jaren niet veel veranderd is. De overgrote meerderheid is van mening dat de kwaliteit verbeterd kan worden. Brancheorganisaties geven daarnaast aan meer grip te willen krijgen op het examenproces om tot betere producten te komen.

De helft van de in het onderzoek bevroegde bedrijven wil niet betrokken zijn bij examinering. Een kwart van de bedrijven geeft aan meer betrokken te willen zijn bij examinering. Bij bedrijven lijkt, naast de 9% die nu betrokken is bij de examinering, een groep van 24% te bestaan die hierbij betrokken zou willen worden. Ook brancheorganisaties geven aan meer betrokken te willen zijn. Zij zijn van mening dat meer betrokkenheid bij examinering zal leiden tot meer tevredenheid.

Met betrekking tot de invloed van KCE stellen de brancheorganisaties dat de bestaansperiode nog te kort is om grote verbeteringen te kunnen verwachten.

b. Beleidsreactie

Het is eveneens een goede zaak dat er nu ook een beeld is van de mate van tevredenheid van het bedrijfsleven in de examenkwaliteit. En dat dit gemiddeld gesproken een positief beeld is.

Het beleid is erop gericht de tevredenheid in de examenkwaliteit, het vertrouwen in de diploma's en de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij de examens te vergroten. Ik ben dan ook blij dat uit het onderzoek blijkt dat er een groot potentieel aan bedrijven is dat betrokken zou willen zijn bij de examinering. Het is aan de instellingen om, in samenwerking met de kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven en brancheorganisaties, dit potentieel aan te boren en te benutten. Een grotere betrokkenheid van het bedrijfsleven (bij de hele examencyclus, waaronder bijvoorbeeld de toetsontwikkeling, de uitvoering en de evaluatie, in het bijzonder wat betreft de examinering van het beroepspraktijkvormende deel van de opleiding) kan een versterkte impuls aan de verbetering van de examens leveren. Die grotere betrokkenheid is in het bijzonder van belang voor de ontwikkeling en invoering van de nieuwe competentiegerichte opleidingen en examens. De beroepspraktijkvorming neemt daarbij namelijk een nog nadrukkelijker plaats in. Ik zal het procesmanagement herontwerp kwalificatiestructuur/mbo vragen om de instellingen hiertoe te stimuleren en hierbij gerichte ondersteuning te verlenen.

De inzet van de extra middelen voor docentstages uit het Fonds Economische Structuurversterking kan een extra impuls leveren aan het realiseren van de bovengenoemde doelen.

Tot slot

Samenvattend mag gesteld worden dat instellingen op de goede weg zijn. Maar - zo concludeert ook KCE - het wegwerken van de geconstateerde tekortkomingen stelt de betreffende instellingen in het studiejaar 2005-2006 voor een zware opgave. Om de opgaande lijn in de kwaliteit van examens vast te houden, moeten er nog veel inspanningen geleverd worden. Een stevige inzet geldt overigens niet alleen voor examens met een afkeurende of voorwaardelijke verklaring 2004-2005, maar voor alle examens waarvan nog niet aan alle standaarden wordt voldaan (gelet op de 70%-cesuur voor een

goedkeurende verklaring in het studiejaar 2004-2005), of waarvan dat nog niet duidelijk is (KCE heeft in 2004-2005 ongeveer 40% van de opleidingen niet onderzocht; en van de wel onderzochte examens zijn soms enkele standaarden niet beoordeeld of niet meegewogen voor de verklaring). Dat geldt ook voor de ontwikkeling van competentiegerichte examens. Ik deel de verwachting van KCE dat de inspanningen van de instellingen hun vruchten zullen afwerpen.

Na het uitkomen van het volgende Examenverslag MBO 2005-2006 zal ik u informeren over de stand van de examenkwaliteit mbo in het studiejaar 2005-2006.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
mede namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, dr. C. P. Veerman,

(Mark Rutte)